

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У СФЕРІ БІЗНЕСУ»

Галузь знань	07 – Управління та адміністрування	Освітній рівень	Другий (магістерський)
Шифр і назва спеціальності	076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	Семестр	1
Назва освітньої програми	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	Тип дисципліни	обов'язкова
Факультет	Економіки та менеджменту	Кафедра	Фінанси, банківська справа та підприємництво

Обсяг:

За видами занять:

Кредитів ECTS	Годин	Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	Лабораторних занять	Самостійна підготовка	Вид контролю
5	150	30	-	15	-	105	екзамен

ВИКЛАДАЧ

Єлецьких Світлана Яківна, svetlana.eleckyh@gmail.com

Доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри «Фінанси, банківська справа та підприємництво».

Досвід роботи більше 24 років.

Автор понад 136 наукових та навчально-методичних праць.

Провідний лектор з дисциплін: «Методика та організація наукових досліджень», «Фінансовий менеджмент у сфері бізнесу», «Бізнес-діагностика та управління бізнес-діяльністю», «Санація та реструктуризація підприємства», «Контролінг в системі управління підприємством»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Дисципліна спрямована на оволодіння теоретичними основами і отримання досвіду практичного застосування сучасних методів формування, розподілу і та використання фінансових ресурсів суб'єктів господарювання та оптимізації обороту їх грошових коштів з урахуванням особливостей діяльності, можливостей та обмежень в процесі оцінювання та прогнозування стану і напрямків розвитку.
Мета та цілі	Метою дисципліни є формування у студентів сукупності знань, вмінь та навичок, необхідних для розробки стратегії та тактики фінансового менеджменту в конкретних умовах функціонування суб'єктів бізнес-діяльності, аналізу та оцінки ефективності їх діяльності, прийняття економічно обґрунтованих управлінських рішень в умовах невизначеності; ефективного управління діяльністю підприємств незалежно від впливу негативних процесів, як ендогенного, так і екзогенного походження, дослідження звітності та систем фінансово-економічних показників діяльності підприємстві можливості їх інтерпретації.

Формат	Лекції (очний, заочний формат), практичні заняття (очний, заочний формат), консультації (очний, заочний формат), підсумковий контроль –екзамен (очний, заочний формат)
Пререквізити	Загальні та фахові знання, отримані на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти (Фінанси, Фінанси підприємств, Страхування, Фінансовий аналіз, Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва та ін.)
Пореквізити	Знання з фінансового менеджменту в бізнесі можуть бути використані під час написання магістерської роботи

Компетенції відповідно до освітньо-професійної програми

Інтегральна компетентність (ІК)

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі підприємництва, торгівлі та біржової діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)	Спеціальні (фахові) компетентності (СК)
<p>ЗК 2. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК 4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p>ЗК 5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків</p>	<p>СК 1. Здатність розробляти та реалізовувати стратегію розвитку підприємницьких, торговельних та/або біржових структур.</p> <p>СК 3. Здатність до ефективного управління діяльністю суб'єктів господарювання в сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.</p> <p>СК 4. Здатність до вирішення проблемних питань і прийняття управлінських рішень у професійній діяльності.</p> <p>СК 6. Здатність до проведення бізнес-аналітики та фінансового управління бізнес-діяльністю, а також розробки рекомендацій щодо підвищення ефективності діяльності й розвитку бізнес-структур.</p>

Програмні результати навчання (ПРН)

- ПРН 2.** Визначати, аналізувати проблеми підприємництва, торгівлі і біржової діяльності та розробляти заходи щодо їх вирішення.
- ПРН 4.** Застосовувати бізнес-комунікації для підтримки взаємодії з представниками різних професійних груп.
- ПРН 5.** Вміти професійно, в повному обсязі й з творчою самореалізацією виконувати поставлені завдання у сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.
- ПРН 6.** Вміти розробляти та впроваджувати заходи для забезпечення якості виконуваних робіт і визначати їх ефективність.
- ПРН 7.** Визначати та впроваджувати стратегічні плани розвитку суб'єктів господарювання у сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.
- ПРН 9.** Розробляти і приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємницької, торговельної та/або біржової діяльності.
- ПРН 10.** Вміти вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності підприємницьких, торговельних та/або біржових структур за умов невизначеності та ризиків.
- ПРН 12.** Вміти здійснювати моніторинг і володіти інструментами бізнес-аналітики у сфері управління бізнесом, а також надавати й обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку підприємницьких, торговельних та/або біржових структур.

Вимоги викладача, політика курсу	Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, згідно розкладу, не спізнюватись, а також самостійну роботу. Здобувач зобов'язаний працювати з навчальною та додатковою літературою, з інформацією на електронних носіях і в Інтернет-ресурсах. За умов пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття за наявності допуску викладача. Курс передбачає роботу в колективі. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо студент відсутній з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача. Під час роботи над завданнями не припустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане в ході виконання завдання. У разі виявлення факту плагіату студент отримує за завдання 0 балів.
---	--

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Лекція 1	Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту у сфері бізнесу.	Практичне заняття 1	Загальна схема фінансового менеджменту. Ієрархічна і функціональна будова центрів управління підприємством. Функціональна будова центрів управління на підприємствах різних розмірів. Показники, що формуються із зовнішніх джерел інформації, їх характеристика. Показники, що формуються із внутрішніх джерел інформації, їх характеристика.	самостійна робота	Забезпечення максимізації прибутку і ринкової вартості підприємства в реалізації кінцевих інтересів його власників; стратегія і тактика фінансового менеджменту, об'єкти і суб'єкти фінансового менеджменту, завдання фінансового менеджменту; механізм фінансового менеджменту, методи і прийоми фінансового менеджменту.
Лекція 2	Система забезпечення фінансового менеджменту.	Практичне заняття 2	Моделі фінансової інфраструктури підприємства, системи і методи внутрішнього фінансового контролю; інформаційне забезпечення фінансового менеджменту, фінансова інформаційна база, показники інформаційного забезпечення фінансового менеджменту, особливості фінансової звітності підприємств.		Інформаційне забезпечення фінансового менеджменту, фінансова інформаційна база, показники інформаційного забезпечення фінансового менеджменту, особливості фінансової звітності підприємств, загальні вимоги до інформаційної бази, основні користувачі фінансової інформації.
Лекція 3	Управління грошовими потоками на підприємстві.	Практичне заняття 3	Оплата рахунків суб'єктів господарювання, перерахування коштів у бюджет і цільові державні фонди, погашення зобов'язань по кредитах та інших боргових зобов'язаннях, витрати на оплату праці; планування надходження і використання грошових коштів, розробка і застосування платіжного календаря.		Оплата рахунків суб'єктів господарювання, перерахування коштів у бюджет і цільові державні фонди, погашення зобов'язань по кредитах та інших боргових зобов'язаннях, витрати на оплату праці; планування надходження і використання грошових коштів, розробка і застосування платіжного календаря.
Лекція 4 Лекція 5	Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках.	Практичне заняття 4 Практичне заняття 5	Нарахування простих і складних процентів, майбутня вартість грошей та її зміст; поняття компаундування, розрахунок майбутньої вартості грошей з урахуванням ануїтетів, використання процентного фактору у розрахунках майбутньої вартості грошей; теперішня вартість грошей та її зміст, поняття дисконтування та сфери його застосування, визначення суми дисконту, чистого дисконтного доходу; розрахунок теперішньої вартості ануїтетів.		Майбутня вартість грошей та її зміст; поняття компаундування, розрахунок майбутньої вартості грошей з урахуванням ануїтетів, використання процентного фактору у розрахунках майбутньої вартості грошей; теперішня вартість грошей та її зміст, поняття дисконтування та сфери його застосування.
Лекція 6 Лекція 7	Управління прибутком Управління активами	Практичне заняття 6 Практичне заняття 7	Розрахунок граничної виручки і граничних витрат, аналіз безбитковості, політика максимізації прибутку підприємств, управління формуванням прибутку від іншої операційної діяльності, формування прибутку від фінансових операцій, сутність і завдання управління розподілом прибутку, аналіз використання прибутку, політика розвитку підприємства за рахунок використання прибутку. Склад і структура активів підприємства, оцінка активів; зміст і завдання управління оборотними активами підприємства, управління виробничими запасами, управління дебіторською заборгованістю, управління грошовими коштами		Системний підхід до управління прибутком, інформаційна база управління прибутком, управління прибутком від операційної діяльності, формування прибутку від основної діяльності, чинники, що впливають на формування прибутку підприємства, управління формуванням собівартості. джерело формування оборотних активів підприємств та шляхи забезпечення їх оптимальної структури
Лекція 8 Лекція 9	Управління капіталом підприємства. Вартість та оптимізація структури капіталу.	Практичне заняття 8 Практичне заняття 9	структура капіталу підприємства, чинники, що впливають на структуру капіталу, управління структурою капіталу, вплив структури капіталу на вартість підприємства. Ефект фінансового левериджу; структура капіталу підприємства, чинники, що впливають на структуру капіталу, управління структурою капіталу, вплив структури капіталу на вартість підприємства.		Управління формуванням власного капіталу; позичковий капітал, довгострокові та короткострокові фінансові зобов'язання, управління позичковим капіталом

Лекція 10	Управління інвестиціями.	Практичне заняття 10	Амортизаційна політика підприємства, використання прибутку, фінансова інвестиційна діяльність підприємства; управління фінансовими інвестиціями, вкладення коштів у цінні папери, розміщення коштів на депозитних рахунках.	Форми інвестицій та особливості управління ними, капітальні вкладення, методи оцінки ефективності інвестиційних проектів і вимоги їх розробки; управління джерелами фінансування капітальних вкладень	
Лекція 11 Лекція 12	Управління фінансовими ризи. Аналіз фінансових звітів.	Практичне заняття 11 Практичне заняття 12	Методи розрахунку ризиків, економіко-статистичні, експертні та аналогові методи оцінки рівня ризиків; способи уникнення та нейтралізації фінансових ризиків. критерії і методика оцінки незадовільної структури балансу підприємств, аналіз показників ліквідності і платоспроможності підприємства, оцінка ліквідності балансу підприємства, показники фінансової стійкості і стабільності підприємства та їх оцінка.		Основні види фінансових ризиків, фактори, які впливають на рівень фінансових ризиків зміст фінансової звітності підприємства відповідно до положень бухгалтерського обліку; система показників фінансового стану підприємства та їх оцінки
Лекція 13 Лекція 14	Внутрішньо-фірмове фінансове прогнозування та планування.	Практичне заняття 13 Практичне заняття 14	Складання бюджетів; оперативне фінансове планування як основа внутрішньофірмового фінансового контролю.		Прогнозування і планування в системі фінансового менеджменту; методи фінансового прогнозування та планування; бюджетування та його сутність, види бюджетів
Лекція 15	Антикризове фінансове управління підприємством	Практичне заняття 15	Методи фінансування санації підприємства, управління внутрішніми джерелами фінансування та залучення зовнішніх фінансових джерел; реструктуризація в системі антикризового фінансового управління підприємством.		Система попереднього реагування на загрозу банкрутства і комплекс заходів попередження; фінансова санація підприємства як елемент антикризового управління;

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Лекційні і практичні заняття укомплектовано наступним обладнанням: Мультимедійний проектор VE303G NEC, Ноутбук SAMSUNG 540U (NP540U3C), БФП Canon i-SENSYS MF4410, Колонки incredible sound R 215, системний блок Intel Atom D525, монітор lg e1940s monitor, Проекційний екран, ОС Windows 7, пакет офісних програм Microsoft office 2016, вільний доступ до Wi-Fi, Система дистанційного навчання і контролю Moodle – <http://moodle.dgma.donetsk.ua/course/view.php?id=553>

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Основна	<ol style="list-style-type: none"> Кузнецова С. А. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. / С. А. Кузнецова. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 128 с. Ситник Л.С. Фінансовий менеджмент: навч. Посібник для студ.вищих навч. Закладів / Л.С. Ситник. – К.: ЦУЛ, 2006. – 352с. Фінансовий менеджмент: підручник / [Поддєрьогін А.М., Білик М.Д., Буряк Л.Д. та ін.] – К.: КНЕУ, 2005. – 535 с. Фінансовий менеджмент: методика розв'язання практичних завдань : навч. посіб. / І.Г. Ганечко, Г.В. Ситник, В.С. Андрієць та ін.–К.: Київ. нац.торг.–екон. ун–т, 2015. – 244 с. Фінансовий менеджмент: навч. посібник/ за ред. В.М. Бороноса. – Суми. Вид–во СумДУ. – 2012. – 539с. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент: підручник / В.М. Шелудько. – К.: Знання, К.: 2013. – 375с. Яловой Г.К. Фінансовий менеджмент: сучасні інформаційні технології: Посібник. – К.: ЦНЛ. – 2005. – 450 с. Brigham U., Houston E. Fundamentals of financial management N-Y: McGraw-Hill, 2009 - 835 p. 	Додаткова	<ol style="list-style-type: none"> Бердинець М. Д. Фінансовий менеджмент у малому бізнесі [текст] навч. посіб. / М. Д. Бердинець, А. В. Сурженко. – К.: «Центр учбової літератури», 2016. – 352 с. Квасницька Р.С. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: Навч. посіб. – Львів, «Магнолія 2006», 2013. – 631 с. Поважний О.С. Корпоративне управління : Підручник / Поважний О.С., Орлова О.О.. – К.: Кондор–Видавництво, 2013. – 244 с. Фінанси : підручник / за ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. – 2–ге вид. переробл. і допов. – К.: Знання, 2012. – 687 с., Давидов О. І. Зростання вартості підприємства як цільовий критерій управління / О. І. Давидов // Актуальні проблеми економіки. – 2014. – № 9. – С. 186–195. Кнейслер О.В., Налукова Н.І. Фінансове адміністрування і менеджмент у системі управління фінансами суб'єктів господарювання // Наукові записки Національного університету «Острозька академія», серія «Економіка», вип. 24, 2013 р. – С. 169–173. Пасінович І.І. Проблема ідентифікації суб'єктів господарювання та фінансів підприємств / І.І. Пасінович, Л.В. Іванець // Регіональна економіка. – 2016. – №1. <p>Web-ресурси http://www.minfin.gov.ua/, http://me.gov.ua, http://sfs.gov.ua/, http://www.worldbank.org/, http://www.ukrstat.gov.ua, www.nbu.gov.ua, http://biz.liga.net/industriya/, http://pgp-journal.kiev.ua/</p>
----------------	---	------------------	---

ПЕРЕЛІК ЗАПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЕКЗАМЕНУ

Необхідність і сутність фінансового менеджменту. Особливості фінансового менеджменту, пов'язані з формою власності і сферою здійснення бізнесу. Об'єкт, мета та завдання фінансового менеджменту. Стратегія і тактика фінансового менеджменту. Функції та механізм фінансового менеджменту. Прийоми фінансового менеджменту та їх характеристика. Суб'єкти фінансового менеджменту та їх характеристика. Місце фінансового менеджменту в організаційній структурі підприємства. Методи фінансового менеджменту. Принципи фінансового менеджменту. Поняття «центри відповідальності» на підприємстві. Види центрів відповідальності та їх характеристика. Характеристика і вимоги до інформаційної системи фінансового менеджменту. Основні користувачі фінансової інформації. Структура вхідних грошових потоків на підприємстві та їх характеристика. Необхідність і сутність визначення часової вартості грошей. Основні причини зміни вартості грошей у часі. Типи задач при визначенні вартості грошей у часі. Класифікація, алгоритм і способи їх вирішення. Проблеми застосування принципів компаундирування та дисконтування в Україні. Значення встановлення зміни часової вартості грошей у світовому господарстві. Поняття і сутність компаундирування. Компаундирування анuitетів (ренти). Поняття звичайної і вексельної ренти. Поняття і сутність дисконтування. Просте дисконтування. Оцінка майбутньої і теперішньої вартості грошей з урахуванням фактора інфляції. Управління прибутком від операційної діяльності. Управління собівартістю продукції та її вплив на формування прибутку від реалізації. Розробка цінової політики та її оптимізація. Управління формуванням прибутку від фінансових операцій. Управління розподілом прибутку підприємства. Чистий прибуток підприємства. Сутність і класифікація активів підприємства. Принципи формування активів підприємства. Склад і структура активів підприємства. Капітал і його сутність. Визначення вартості капіталу. Сутність власного капіталу підприємства. Складові власного капіталу та їх характеристика. Визначення ціни капіталу. Оптимізація структури капіталу. Економічна сутність і класифікація інвестицій. Інвестиційна політика підприємства. Форми реальних інвестицій та їх характеристика. Класифікація інвестиційних проектів підприємства. Методи оцінки ефективності реальних інвестиційних проектів. Сутність і класифікація фінансових ризиків. Політика управління фінансовими ризиками. Показники оцінки фінансових ризиків. Організація ризик-менеджменту на підприємстві. Сутність, цілі та завдання аналізу фінансових звітів. Призначення та види фінансових звітів. Методи комплексної оцінки фінансового стану підприємства. Сутність і цілі внутрішньофірмового фінансового прогнозування і планування. Сутність та основні завдання антикризового фінансового управління. Моделі прогнозування банкрутства суб'єктів господарювання. Фінансовий контролінг у системі антикризового управління.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів для оцінювання успішності студента	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Нарахування балів
	90-100	A	відмінно	
	81-89	B	добре	
	75-80	C		
	65-74	D	задовільно	
	55-64	E		
	30-54	FX		
	0-29	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Бали нараховуються за наступним співвідношенням:
 для денної форми навчання:
 • Поточний контроль (написання модульних контрольних робіт, усне опитування, виконання індивідуального завдання, самостійна робота): 50 % семестрової оцінки;
 • Підсумковий контроль: 50% семестрової оцінки
 для заочної форми навчання:
 • підсумкова тестова контрольна робота: 40 % семестрової оцінки;
 • підсумковий екзамен: 60 % семестрової оцінки.

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ

Здобувач повинен дотримуватися «Стандарту академічної доброчесності Донбаської державної машинобудівної академії»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність, дотримуватися корпоративної культури, академічній доброчесності та етики академічних відносин, запобігати академічного плагіату. Дотримуватися вимог Інструкції про забезпечення належних протиепідеміологічних заходів. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при нерозв'язності конфлікту звертатись до завідувача кафедри фінансів, банківської справи та підприємництва.

Силабус за змістом відповідає робочій програмі навчальної дисципліни